

Vurderinger for barnets beste

KRONIKK

Av Evelyn Eriksen
Doktorgrads-
stipendiat i spesial-
pedagogikk
UiT Norges arktiske universitet

Forrige uke kunne vi lese at barn og unge i Alta som kan ha vært utsatt for, eller vært vitne til vold eller seksuelle overgrep, der det foreligger en politianmeldelse, ikke uten videre får komme til Statens barnehus i Tromsø. Sorenskriver Bjørnar Leistad sier at det er vurderingen av barnets beste, som ligger til grunn for at det er best å gjennomføre dommeravhørene av barna lokalt. Denne argumentasjonen er tvilsom og bør ikke stå uimotsagt.

Ordningen med barnehus ble etablert i 2007 for å bedre ivareta barn og unge under 16 år, samt voksne med psykisk utviklingshemming som er mistenkt utsatt for vold eller seksuelle overgrep og hvor saken er anmeldt til politiet. Det er med andre ord styrking av rettsikkerheten til særlig utsatte grupper i alvorlige saker, som var årsaken til etableringen av disse kompetanseenheterne i Norge.

Jeg tar innledningsvis forbehold om at de siteringer som er gjort av Bjørnar Leistad i Altaposten den 27. og 28. oktober, er korrekte. Leistad sier at tingretten foretar en konkret vurdering i hver enkelt sak og baserer denne på hva som antas er til barnets beste. Hovedregelen deres er likevel at tingretten bruker sitt eget avhørsrom til slike dommeravhør, og at de ved særlige forhold bruker barnehuset i Tromsø. Slike særlige forhold sier Leistad kan være, «at barnet oppholder seg i nærheten av Tromsø eller at vårt lokale er opptatt». Jeg synes dette er oppsiktsvekkende og har ingenting med barnets beste vurderinger å gjøre. Tvert i mot. Sorenskriverens vurderinger her, handler åpenbart om hva som er best for dem; de profesjonelle aktørenes beste.

Sorenskriverens argumentasjon viser samtidig at barns egne uttrykte ønsker og behov, ikke vektlegges av Alta tingrett. Barn har rett til å bli hørt, og

BARNEHUS: Evelyn Eriksen håper at ungene i Finnmark får et eget barnehus for avhør. (Foto: Barnehuset i Tromsø)

er en grunnleggende forutsetning dersom man påstår å ha en praksis hvor barnets beste er styrende. Slik jeg ser det, er det grunn til å etablere tydelige regler om dette, når vi ser hvilke «særlige forhold» som vektlegges av Alta tingrett. I Stortinget den 16. juni 2014, var det en samlet Justiskomite som ba statsråd Anundsen om å gjøre bruken av barnehusene obligatorisk og Stortinget ga forslaget tilslutning. Det er et viktig signal som åpenbart burde fått betydning for tingrettens praksis. I stedet argumenterer Leistad med at det ikke foreligger en slik lov-hjemmel og dermed at de kan fortsette sin etablerte praksis. Må Alta tingrett ha en særskilt hjemmel som regulerer bruk av barnehuset for de mest sårbare gruppene ved dommeravhør? Det ser dessverre slik ut.

Ingen steder i de to intervjuene kommer det fram momenter som faktisk tar utgangspunkt i barnets beste-tenkning. I stedet kommer det fram at det tekniske utstyret tingretten har tilgjengelig, heller ikke er godt nok. Det er nødvendigvis ikke slik at barnehusene i Norge klarer å løse alle utfordringene slike vanskelige saker gir. Det må imidlertid være klart at barn og psykisk utviklingshemmedes

rettsikkerhet forbedres ved den modellen som barnehusene tilbyr, framfor den ordinære rettsbehandlingen som er konstruert for voksne.

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) gjennomførte i 2012 en undersøkelse og evaluering av barnehusene i Norge (Stefansen, Gundersen & Bakketeig, 2012). I denne undersøkelsen er både barna selv og deres pårørende, jurister og politifolk, samt ledere og ansatte spurt om deres erfaringer og opplevelser av barnehusene. Jeg vil i denne sammenheng framheve barnas stemme i undersøkelsen, og hva de fortalte forskerne om hvordan det var for dem å være på barnehuset i forbindelse med dommeravhør:

NOVA rapporten viser at barna stort sett opplever møtet med politiet på barnehuset som positivt. Nesten alle barna uttrykker at de fikk sagt det de ønsket å si til politiet, og de aller fleste følte det også som bra etterpå. Dette forteller barna, på tross av at de gruer seg til å snakke med politiet om det de har opplevd.

En annen ting som framkommer i rapporten, er at det er få barn som opplever at reisetiden til barnehuset er en belastning.

For barn fra Alta vil reisetiden være under en time, fordi det er vanlig at vi reiser med fly her nord. De som reiser lengst, blir oftere (litt) slitne, men det er få som blir veldig slitne. På tross av dette, mener jeg at barna i Finnmark skulle hatt sitt eget barnehus.

Barna forteller også i undersøkelsen at de er godt forberedt til det som skal skje på barnehuset. Når de ankommer blir de fleste møtt av en ansatt som forteller dem om hva som skal skje i løpet av dagen og viser dem rundt i lokalene. Både barn og voksne opplever at barnehuset har ivaretatt dem på en god måte. To tredjedeler av barna svarer at det var bedre enn de trodde på forhånd å være på barnehuset. Barna selv framhever at det er måten de er blitt møtt på og utformingen av barnehuset som det mest positive med barnehuset. Barna selv, mener rett og slett at barnehuset er bra for barn!

Jeg håper at ungene i Finnmark etter hvert får sitt eget barnehus, men før det er på plass, må tingrettens praksis endres til det motsatte. At hovedregelen er at barna skal avhøres på barnehuset i Tromsø. Det, er å ha en praksis som handler om barnets beste.

ne straffeskjerpelsen fordi: – Høringssvaret bryter med vanlige folks rettsoppfattelse. Hvordan tenker man å forklare folk at man skal få opptil to års fengsel for å kjøre utenfor en scooter-løype?

– Om det blir innført hardere straffer for å kjøre ulovlig med scooter så forventes det at det samme blir å skje for å kjøre ulovlig med båt i skjærgårdene rundt om i landet.

– Høyre i Nord-Norge ønsker at mer frihet ikke automatisk skal bety mer straff. Man må ha tillit til at folk vil forholde seg til de lover og regler man setter. Straffen skal alltid stå i henhold til alvorlighetsgraden av lovbruddet.

Jo Inge Hesjevik,
leder Finnmark Høyre

STATSBUDSJETTET

For de rikeste

USOSIALT: Bjørg Tapio mener forslaget til statsbudsjett rammer de svakeste.

Det fremlagte forslag til statsbudsjett 2015 er et budsjett for landets rikeste. Hovedprioriteringene i budsjettet er usosiale, - skatteutt fremfor arbeid, helse og et mer inkluderende arbeidsliv.

Hovedprioriteringene til regjeringen er skatteutt til de som har mest for før, og minimalt til den vanlige arbeidstakeren. Folk flest vil få økte egenandeler, lavere stønader, og et dårligere velferdstilbud.

Det koster å finansiere skatteutt til de rikeste.

- Regjeringen vil blant annet;
- Fjerne feriepengetillegget på dagpenger til arbeidsledige.
 - Kutte barnetillegget i uføretrykden med 2.800,- pr. barn.
 - Øke maksprisen på barnehager.
 - Økt inntektsgrunnlaget for å få sykepenger.

Økt inntektsgrunnlag for å få sykepenger får store konsekvenser for deltidsansatte. I regjeringens forslag har man doblet inntektsgrunnlaget fra ca. 40.000,- til 80.000,- det vil si at en må tjene dobbelt så mye før man har rett til sykepenger.

Når det gjelder kommuneøkonomien, ser vi at totalt sett er bevilgningene til kommunene langt fra tilstrekkelig til at de skal klare å løse oppgavene. Kommunene vil oppleve svikt i skatteinntekter, dette er ikke kompensert. Slik det nå ser ut, vil det føre til kutt i viktige tilbud til befolkningen

Sammen med angrepene på arbeidsmiljøloven og arbeidstakernes rettigheter, vil dette få stor betydning. Ikke bare for kvaliteten på tjenestene, men også for arbeidstakernes lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår.

Forslaget er usosialt og Fagforbundet frykter for hverdagen til både lavtlønte og de som står uten arbeid.

Bjørg Tapio
Fylkesleder Fagforbundet
Finnmark

To års fengsel – en rimelig straff?

I en høringsuttalelse om endringer i «Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag» ber Økokrim om at strafferammen løftes fra bøteregistret til å kunne gi en straff på inntil to års fengsel. La det være klart, dette forslaget er ikke for å straffe de som setter andres eller eget liv og helse i fare, dette forslaget fremmer Økokrim fordi «Forslaget om økt strafferamme fra bøter til fengsel må også ses i sammenheng med motorferdselslovens betydning som miljølov» (sitat Økokrim).

La oss begynne med det innlysende: Dette forslaget er helt hull i hodet. Og det som verre er, forslaget kan bli gjennomført om ikke noen sier klart ifra om galskapen. Hull i hodet og galskap kan virke som kraftig språkbruk og skylder en forklaring.

Beklageligvis er det vanskelig å finne bedre dekkende beskrivelser. Det å kjøre utenfor løypa skal kunne straffes på samme nivå som alvorlige narkotikaforbrytelser. Tilfellet er at om noen utøver vold i hjemmet må de gå hardt fram for å få to år i fengsel. Hva Økokrim tenker på med dette forslaget synes ikke å være faglig basert da et slikt forslag vil skape unødig frykt mellom politiet og befolkningen. Urimelige høye strafferammer er minst like skadelig for tilværelsen i befolkningen som lave strafferammer i saker av alvorlig karakter. Om en skulle åpnet for en strafferamme på to år for førere av motorbåt som kom til å bevege seg for nær oppdrettsanlegg, eller utenfor farleder, ville alle sett galskapen i forslaget.

Om dette ikke er faglig be-

grunnet - hva blir da Økokrims agenda? Den borgerlige regjeringen har gjort det klart at den ønsker kommuner selv skal få bestemme hvor løyper skal gå. Dette faller ikke i god jord hos alle, og særlig ikke blant de røde anorakkene i Oslo. Disse synes tydeligvis også å finnes i politidirektoratet, for denne høringsuttalelsen synes å inneholde mer politikk enn fag. Her er begrunnelsen for strafferammen «Økokrim antar at en slik forsøksordning som foreslås, vil føre til betydelig økning av snøscooterkjøring i naturen. Dette vil medføre økt belastning i form av støy og slitasje m.m. på natur og fauna samt svekkelse av det tradisjonelle friluftsliv».

Finnmark Høyre har tatt kontakt med Høyre i Troms og Nordland og vil i fellesskap jobbe mot den-